31997F0154

SPOLEČNÁ AKCE
ze dne 24. února 1997
o boji proti obchodování s lidmi a pohlavnímu vykořisťování dětí, přijatá Radou na základě článku K.3 Smlouvy o Evropské unii

(97/154/SVV)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o Evropské unii, a zejména na čl. K.3 odst. 2 písm. b) uvedené smlouvy,

s ohledem na podnět Belgického království,

vzhledem k tomu, že stanovení společných pravidel pro boj proti obchodování s lidmi a pohlavnímu vykořisťování dětí může přispět k boji proti nepovolenému přistěhovalectví a zlepší soudní spolupráci v trestních věcech, které jsou považovány za záležitost společného zájmu podle čl. K.1 odst. 3 a 7 Smlouvy;

s ohledem na usnesení o obchodování s lidmi přijaté Evropským parlamentem dne 18. ledna 1996 [1] a usnesení o nezletilých obětech násilí přijaté dne 19. září 1996 [2];

majíc na paměti doporučení o boji proti obchodování s lidmi přijatá Radou dne 29. a 30. listopadu 1993;

majíc na paměti závěry Evropské konference o obchodování se ženami, konané ve Vídni ve dnech 10. a 11. listopadu 1996;

majíc na paměti závěry Světového kongresu proti pohlavnímu vykořisťování dětí pro obchodní účely, konaného ve Stockholmu ve dnech 27. až 31. srpna 1996;

připomínajíc článek 34 Úmluvy o právech dítěte ze dne 20. listopadu 1989;

vzhledem k tomu, že obchodování s lidmi a pohlavní vykořisťování dětí jsou závažným porušením základních lidských práv, zejména lidské důstojnosti;

s vědomím potřeby mít na zřeteli obzvláštní zranitelnost obětí tohoto druhu trestné činnosti, zejména zranitelnost dětí;

vzhledem k tomu, že obchodování s lidmi a pohlavní vykořisťování dětí mohou představovat významnou formu mezinárodní organizované trestné činnosti, jejíž rozsah v Evropské unii začíná být stále více znepokojující;

ve snaze provést nezbytná opatření k zastavení obchodování s lidmi a pohlavního vykořisťování dětí;

vzhledem k tomu, že Rada již rozhodla o přijetí účinných opatření proti obchodování s lidmi přijetím společné akce k vytvoření seznamu výzkumných středisek [3] a zavedením výměnného programu vzdělávání odborníků v této oblasti [4];

berouce na vědomí, že by členské státy Evropské unie v otázce určitých druhů obchodování s lidmi a pohlavního vykořisťování dětí měly přijmout společné opatření na odstranění případných překážek účinné soudní spolupráce v této věci, a to v souladu s víceletým programem spolupráce v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí přijatým Radou dne 14. října 1996;

s vědomím potřeby multidisciplinárního přístupu v otázce boje proti obchodování s lidmi a pohlavnímu vykořisťování dětí;

poznamenávajíc, že pojmy užívané v této společné akci se netýkají žádného konkrétního právního systému nebo vnitrostátních

[1] Úř. věst. C 32, 5.2.1996, s. 88.
[2] Úř. věst. C 320, 28.10.1996.
[3] Úř. věst. L 342, 31.12.1996, s. 2.
[4] Úř. věst. L 322, 12.12.1996, s. 7.

právních předpisů, ale spíše by měly být vykládány s ohledem na právní systémy členských států;

poznamenávajíc, že touto společnou akcí nejsou dotčeny ani povinnosti členských států vyplývající z úmluv je zavazujících, jako je Úmluva Spojených národů o potlačování a zrušení obchodování s lidmi a vykořisťování prostituce druhých osob z roku 1950, ani právo členských států přijmout opatření na posílení ochrany dětí nebo boje proti obchodování s lidmi,

PŘIJALA TUTO SPOLEČNOU AKCI:

HLAVA I

Účel

A. Jako návod pro členské státy při používání této společné akce a aniž jsou dotčeny konkrétní pojmy ve vnitrostátních právních předpisech členských států, jsou následující pojmy v souvislosti s touto společnou akcí vykládány takto:

i) „obchodováním s lidmi“ se rozumí jakékoliv jednání usnadňující vstup, tranzit, pobyt nebo odjezd z území členského státu pro účely stanovené v části B písm. b) a d);

ii) „pohlavním vykořisťováním“ ve vztahu dětem se rozumí toto chování:

a) navádění nebo donucování dítěte k účasti na jakékoliv nezákonné sexuální činnosti;

b) vykořisťování dítěte k prostituci nebo jiným nezákonným sexuálním praktikám;

c) vykořisťování dětí k pornografickým představením nebo zobrazením, a to včetně výroby, prodeje a distribuce nebo jiné formy obchodování s takovými materiály a držení takových materiálů;

iii) „pohlavním vykořisťováním“ ve vztahu k dospělé osobě se rozumí alespoň vykořisťování dospělé osoby k prostituci.

B. Ke zlepšení soudní spolupráce v souvislosti s bojem proti obchodování s lidmi a pohlavnímu vykořisťování dětí se každý členský stát zavazuje při dodržení svých ústavních předpisů a právních tradic přezkoumat postupem stanoveným v hlavě IV své odpovídající právní předpisy týkající se opatření stanovených v hlavách II a III, a to ve vztahu k následujícím úmyslným druhům jednání:

a) pohlavní vykořisťování osoby jiné než dítěte pro obchodní účely, pokud:

— k němu dojde pod nátlakem, zejména za použití násilí nebo výhrůžek, nebo

— je využito podvodu nebo

— dojde ke zneužití moci nebo jinému nátlaku takové formy, že osoba nemá jinou skutečnou a přijatelnou volbu, než se uvedenému nátlaku nebo zneužití podvolit;

b) obchodování s lidmi jinými než dětmi za účelem zisku s cílem je pohlavně vykořisťovat za podmínek stanovených v písmeni a);

c) pohlavní vykořisťování nebo pohlavní zneužívání dětí;

d) obchodování s dětmi za účelem jejich pohlavního vykořisťování nebo zneužívání.

HLAVA II

Opatření na vnitrostátní úrovni

A. Každý členský stát přezkoumá stávající právní předpisy a praxi s cílem zajistit, aby:

a) druhy jednání stanovené v hlavě I části B byly klasifikovány jako trestné činy;

b) se na tato protiprávní jednání a účast na nich nebo na pokus o jejich spáchání, s výjimkou držení uvedeného v hlavě I části A bodě ii) písm. c), vztahovaly účinné, přiměřené a odrazující tresty;

c) právnické osoby mohly být ve vhodných případech vedeny ke správní odpovědnosti v souvislosti s jednáními uvedenými v hlavě I části B nebo aby byly trestně odpovědné za taková jednání spáchaná jménem právnické osoby způsobem, který určí vnitrostátní právní předpisy členského státu. Uvedenou odpovědností právnické osoby není dotčena trestní odpovědnost fyzických osob, které byly spolupachateli těchto jednání nebo k těmto jednáním podněcovaly;

d) tresty a ve vhodných případech správní opatření uvedená v písmenech b) a c) této hlavy:

— ve vážných případech, a pokud se týkají fyzických osob, zahrnovaly přinejmenším omezení osobní svobody, které může vést k vydání,

— ve vhodných případech zahrnovaly konfiskaci nástrojů a výnosů z těchto protiprávních jednání,

— ve vhodných případech a v souladu se správními a trestněprávními předpisy členského státu zahrnovaly dočasné nebo trvalé uzavření zařízení, která byla využita nebo určena pro spáchání takových protiprávních jednání;

e) protiprávní jednání zahrnutá touto společnou akcí ve vhodných případech spadala do oblasti působnosti Úmluvy Rady Evropy o praní peněz, vyhledávání, zajištění a konfiskaci výnosů přijaté v roce 1990;

f) jeho orgány měly pravomoc ve vztahu k jednáním uvedeným v hlavě I části B písm. c) a d) alespoň v případech, kdy:

i) jednání je spácháno v plném rozsahu nebo částečně na jeho území;

ii) pachatel jednání je státním příslušníkem dotyčného členského státu nebo osobou trvale žijící na jeho území, s výjimkou držení pornografického materiálu uvedeného v hlavě I části A bodě ii) písm. c).

B. Pokud by to bylo jinak v rozporu se zavedenými zásadami jeho trestního práva ve vztahu k soudní pravomoci, může členský stát buď přijetím, nebo výkonem pravomoci uvedené v části A písm. f) bodě ii) stanovit, že protiprávní jednání musí být také trestné podle právních předpisů státu,ve kterém k němu došlo.

C. Pokud členský stát zachovává požadavek dvojí trestnosti stanovený v části B, přezkoumá své právní předpisy s účelem zajistit, aby tento požadavek nebyl překážkou účinným opatřením proti jeho státním příslušníkům nebo osobám trvale žijícím na jeho území podezřelým z účasti na takových jednáních spáchaných ve státech, ve kterých nelze přijmout vhodná opatření uvedená v článku 34 Úmluvy o právech dítěte ze dne 20. listopadu 1989.

D. Členské státy mohou stanovit, že budou uplatňovat pravomoc stanovenou v části A písm. f) bodě ii), pouze pokud jsou splněny určité procesní podmínky nebo pokud údajný pachatel nemůže být vydán, protože:

— dotčený členský stát odmítl vyhovět žádosti na vydání předložené státem, ve kterém bylo protiprávní jednání spácháno, nebo

— výše uvedený stát potvrdil, že nemá v úmyslu požadovat vydání údajného pachatele, nebo

— uvedený stát nepožádal o vydání údajného pachatele v přiměřené lhůtě.

E. Každý členský stát přijme nezbytná opatření k zajištění toho, aby kromě běžných opatření, jako je vyhledávání a zadržování, měl vhodné vyšetřovací pravomoci a metody umožňující účinné vyšetřování a trestní stíhání jednání uvedených v části A písm. a), b) a e) v souladu s právy na obranu a soukromí osob podléhajícím výše uvedeným opatřením.

F. Každý členský stát přijme opatření nezbytná k zajištění:

a) přiměřené ochrany svědků poskytujících informace ohledně jednání uvedených v části A písm. a), b) a e), a to v souladu zejména s usnesením Rady Evropské unie ze dne 23. listopadu 1995 o ochraně svědků v boji proti organizované trestné činnosti [1];

b) přiměřené pomoci obětem a jejich rodinám.

Za tímto účelem každý členský stát zajistí, aby:

i) oběti byly k dispozici v případech, kdy systém trestního práva členského státu vyžaduje podání svědectví v jakékoliv trestní věci, což může ve vhodných případech obnášet dočasný pobyt, a

ii) obětem byl umožněn návrat do jejich země nebo jiné země připravené je přijmout, a to s plnými právy a ochranou poskytovanou vnitrostátními právními předpisy členských států.

Každý členský stát navíc zajistí, že obětem protiprávních jednání uvedených v hlavě I části B je poskytnuta náležitá pomoc umožňující jim bránit své zájmy před soudy.

Každý členský stát přezkoumá způsob, jakým by bylo možné průběžně informovat o pokroku ve vyšetřování rodiny dětí, jež jsou oběťmi protiprávních jednání zahrnutých touto společnou akcí.

G. Každý členský stát přijme opatření nezbytná k zajištění toho, aby orgány, které mají odpovídající zkušenosti v oblasti boje proti obchodování s lidmi a pohlavnímu vykořisťování dětí, zejména pak imigrační, sociální a daňové orgány, věnovaly zvláštní pozornost problémům spojeným s obchodováním

[1] Úř. věst. C 327, 7.12.1995, s. 5.

s lidmi a pohlavním vykořisťováním dětí a při dodržení vnitrostátních právních předpisů členského státu spolupracovaly s orgány příslušnými pro vyšetřování a trestání protiprávních jednání uvedených v části A písm. a), b) a e). V případech zasluhujících zvláštní pozornost by tyto orgány měly zejména:

— z vlastního podnětu uvědomit uvedené orgány v případech, kdy existují oprávněné důvody se domnívat, že došlo ke spáchání některého z těchto jednání,

— poskytnout uvedeným orgánům veškeré užitečné informace, ať už na vyžádání, nebo z vlastního podnětu,

— účastnit se ve vhodných případech řízení jako znalci.

H. K dosažení toho, aby byl boj proti obchodování s lidmi a pohlavnímu vykořisťování dětí plně účinný, zajistí každý členský stát, aby činnost orgánů odpovědných za tento boj byla náležitě koordinována a aby bylo možno vést tento boj multidisciplinárním způsobem. Taková koordinace by mohla například na vnitrostátní nebo regionální úrovni podle struktury státní správy a právního systému dotčeného členského státu zahrnovat odbory ministerstev, policejní útvary, soudní orgány se specializací v daném oboru a veřejnoprávní subjekty se zvláštní působností v této oblasti.

I. Orgány každého členského státu vezmou náležitý ohled na přínos k boji proti obchodování s lidmi a pohlavnímu vykořisťování dětí ze strany jakékoliv skupiny, nadace nebo sdružení, jejichž cílem je na základě stanov boj proti takovým jednáním.

HLAVA III

Spolupráce mezi členskými státy

A. Členské státy zajistí co nejširší možnou vzájemnou soudní spolupráci při vyšetřováních a soudních řízeních týkajících se protiprávních jednání uvedených v hlavě II části A písm. a), b) a e).

B. Každý členský stát, který vznesl námitku nebo učinil prohlášení ve vztahu k článku 5 Evropské úmluvy o vzájemné pomoci ve věcech trestních ze dne 20. dubna 1959, přezkoumá, zda by tato skutečnost mohla být překážkou účinné spolupráce s jinými členskými státy ve vztahu k protiprávním jednáním uvedeným v této společné akci.

C. Členské státy v souladu s platnými dohodami a úmluvami zajistí, aby žádosti jinému soudu o právní pomoc byly vyřízeny co nejdříve, a pravidelně v plném rozsahu informují dožadující stát o pokroku v postupu.

D. Členské státy ve vhodných případech přijmou nezbytná opatření, aby umožnily přímé předávání žádostí o pomoc mezi místně příslušnými orgány.

E. Pokud k takovému určení dosud nedošlo, určí každý členský stát jeden nebo více styčných orgánů, na něž je možno se obrátit v případě potíží s vyhověním naléhavé žádosti o právní pomoc.

F. Členské státy si rovněž v souladu se svými právními tradicemi a použitelnými smlouvami a dohodami navzájem poskytují pomoc při výměně informací, které jsou v jednom z členských států správní povahy nebo spadají do působnosti správních orgánů.

G. Každý členský stát zajistí, aby informace týkající se pohřešovaných nezletilých osob a osob uznaných vinnými z protiprávních jednání uvedených v této společné akci a informace, jež by mohly být užitečné pro vyšetřování nebo stíhání takových jednání, byly organizovány tak, aby byly snadno přístupné a mohly být účinně využívány a vyměňovány s jinými členskými státy.

H. Aniž je dotčeno jeho vlastní vyšetřování a řízení, může každý členský stát bez předchozího obdržení žádosti sdělit jinému členskému státu jakékoliv faktické informace, je-li toho názoru, že sdělení uvedených informací může pomoci přijímajícímu členskému státu zahájit nebo provést vyšetřování nebo řízení v oblasti předcházení nebo trestání jednání uvedených v hlavě II části A písm. a), b) a e) nebo že takové sdělení by mohlo přinést žádost o soudní spolupráci ze strany dotyčného členského státu.

I. Výměna a sdělení informací uvedených v částech F, G a H se provádí v souladu s právem na ochranu soukromí a platnými nástroji a také vnitrostátními právními předpisy týkajícími se počítačového zpracovávání osobních údajů.

J. Členské státy ve vhodných případech uvědomí a uvedou do pohotovosti své diplomatické mise a konzulární zastoupení a nejlepším způsobem využijí jimi nabídnuté možnosti v souvislosti s mezinárodní spoluprací proti obchodování s lidmi a pohlavnímu vykořisťování dětí.

HLAVA IV

Závazky a průběžná kontrola

A. Každý členský stát předloží příslušným orgánům k posouzení vhodné návrhy na provádění této společné akce za účelem jejich přijetí.

B. Rada do konce roku 1999 na základě náležitých informací zhodnotí plnění povinností vyplývajících pro členské státy z této společné akce.

C. Tato společná akce bude zveřejněna v Úředním věstníku.

D. Tato společná akce vstupuje v platnost dnem zveřejnění.

V Bruselu dne 24. února 1997.

Za Radu

předseda

H. VAN MIERLO